

رسالت‌های راهبردی دانشجویان به مثابه قدرت نرم در جهاد تبیین

با بهره‌گیری از منویات امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

هادی مراد پیری، ندا کاوند^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۱۱

چکیده:

جهاد تبیین اصطلاحی است که امام خامنه‌ای (مدظله العالی) جهت مقابله با جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران مطرح نمودند. جهاد تبیین به معنای بیان درست واقعیت‌ها، هدایت اذهان، پاسخگویی به سؤالات و ابهاماتی می‌باشد، که توسط دشمن به جامعه اسلامی تزریق شده و فضایی غبار آلود را بر جامعه حاکم ساخته است. در این میان آنچه که مورد تأکید است نقش نخبگان به ویژه دانشجویان در این عرصه مبارزه است. در همین راستا پژوهش حاضر با هدف بررسی رسالت راهبردی دانشجویان در جهاد تبیین انجام شد. پژوهش حاضر در زمره پژوهش‌های ترکیبی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش مجموعه بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) از ابتدای دوره زعامت ایشان ۱۳۳۸ تا ۱۴۰۱ است، که با بکارگیری روش تحلیل محتوای کیفی تجزیه و تحلیل شدند. پایایی داده‌ها با استفاده از روش هولستی و اعتبار داده‌ها با استفاده از (CVI) و (CVR) بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که به منظور حصول موفقیت در جهاد تبیین پیش‌نیازها و الزاماتی لازم است، که در ۴ مقوله مدیریت و کار جهادی، اخلاق مداری، ولایت مداری و تزکیه و خودسازی احصاء و شناسایی شدند. همچنین مبتنی بر یافته‌های پژوهش رسالت دانشجویان در ۵ مقوله بصیرت افزایی، تحول خواهی، امید آفرینی، تحول آفرینی و آگاهی و آگاهی بخشی شناسایی و دسته‌بندی گردیدند.

واژگان اصلی: جهاد تبیین، قدرت نرم، امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، جنگ نرم، رسالت دانشجویان.

۱. دانشیار علوم دفاعی راهبردی دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام)، تهران، ایران.

۲. دانش‌آموخته دکتری مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

مقدمه

با پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی^(ره) و اشاعه اسلام ناب محمدی^(ص) دشمنان منطقه‌ای و بین‌المللی خطر نفوذ فرهنگی و صدور انقلاب را احساس کرده و با حمایت از صدام حسین و رژیم بعث عراق جنگ تحمیلی هشت ساله را علیه ملت ایران به راه انداختند. همچنین با استفاده از تحریم‌های یک جانبه و چندجانبه بین‌المللی سعی در انزوا و از بین بردن روحیه استقلال‌طلبی ملت ایران کردند. اما فرهنگ غنی و منبعث از سیره اهل بیت^(علیهم‌السلام) و رهنمودهای امام خمینی^(ره) تمامی برنامه‌های آنان را نقش بر آب کرد و جوانان این مرز و بوم با رشادت و روحیه ایثار و شهادت طلبی خود پیروز جنگ سخت با قدرت‌های غربی و شرقی شدند.

کشورهای استکباری به این نتیجه رسیده‌اند که همان‌گونه که استعمار به شیوه‌های قدیم، دیگر جواب‌گوی نیازها و اقتضائات امروزه نیست و باید در قالب استعمار نو وارد برخی از کشورها شد، از طریق جنگ سخت نیز چندان نمی‌توان موفقیت‌های مورد نظر را کسب کرد. بنابراین سعی می‌کنند با تمرکز بر مسائل فکری، ایدئولوژیک و فرهنگی و در واقع با گشودن جبهه‌ی جنگ نرم،^۱ به اهداف خود برسند. در جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران دشمن به دنبال مشروعیت‌زدایی و مقبولیت‌زدایی برای ایجاد بحران، ناآرامی و بی‌ثبات‌سازی است، و برای دستیابی به اهداف خود از ابزارهای فرهنگی، دروغ، شایعه‌پراکنی، تفرقه افکنی و تردیدافکنی در دل‌های مردم نسبت به یکدیگر و نظام جمهوری اسلامی ایران^{(آیت‌الله خامنه‌ای^(مدظله‌العالی)، ۱۳۸۸/۹/۴)} استفاده می‌نماید. دشمنان سعی دارند از طریق تحریف واقعیات و روایات راهبردی، جامعه ایران را خلع سلاح فکری و اندیشه‌ای نموده و با استحاله اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و تغییر آن به نفع خود، به صورت مسالمت‌آمیز جریان سیاسی و یا نظام سیاسی مطلوب خود را روی کار آورده و منافع حداکثری خود را تأمین نماید. نسخه‌ی علاج توطئه‌ها و نقشه‌های دشمنان دفاع همه جانبه از طریق قدرت نرم است. قدرت نرم از طریق منابع نرم تولید آرامش، احترام، امنیت و جذابیت نموده، و از طریق جذب جامعه هدف و چارچوب‌های تفسیری نوین آن‌ها را وادار به اندیشیدن و تفکر می‌نماید. تبیین و روشن‌نگری که به دلیل شرایط خاص فعلی از آن به عنوان جهاد تبیین یاد می‌شود، یک قدرت نرم در مقابل جنگ نرم دشمن است، که رهبر انقلاب، جهت بیان حقیقت و زدودن غبار بدفهمی و تحریف از دستاوردهای انقلاب مطرح نمودند.

1. Hard War

2. Soft War

3. Soft Power

تبیین و روشننگری و «حرکت تبیین» خشتی‌کننده‌ی توطئه‌ی دشمن (آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۴۰۰/۷/۵) و فتنه‌انگیزان است. لذا باید قبل از آنکه دشمن با تحریف و اقعیت‌ها افکار عمومی را دچار ابهام نماید و فضا را غبارآلود کند، (آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۳۸۸/۹/۲۲) بسیاری از حقایق و مسائل مختلف و جاری جامعه برای مردم تبیین و روشننگری شوند، (آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۳۷۱/۳/۶) و به شایعات، ابهام‌آفرینی‌ها و شبه‌های دشمن ساخته (آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۳۷۹/۵/۵) پاسخ داده شود.

دانشجویان افسران جنگ نرم و زبده و عصاره‌ی توانایی‌های یک ملت می‌باشند، که منبعی ارزشمند و از پیشروان و پیشران‌های این مبارزه هستند. (آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۳۹۵/۴/۱۲) امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) بر نقش کلیدی و تاریخ‌ساز دانشجویان در تاریخ پر فراز و نشیب ایران اسلامی و اثرگذاری‌شان در عرصه‌های مختلف پیشرفت‌های مادی و معنوی کشور، و همچنین نقش غیر قابل انکار آن‌ها در خشتی‌سازی توطئه‌های دشمنان تأکیدات بسیار دارند. براین اساس و همچنین با توجه به نیاز شرایط کنونی به جهاد تبیین هدف این پژوهش شناسایی رسالت‌های راهبردی دانشجویان به مثابه قدرت نرم در جهاد تبیین می‌باشد.

چارچوب نظری

جهاد تبیین

جهاد تبیین مفهومی مرکب از دو واژه «جهاد» و «تبیین» می‌باشد. واژه‌ی جهاد از ریشه «جَهَد» به معنی مشقّت و رنج و از ریشه «جَهْد» به معنای توان، طاقت و کوشش گرفته شده است. در کتاب المفردات فی غریب القرآن «جهاد نهایت کوشش در مقابله با دشمن است» (راغب اصفهانی، ۱۳۹۶: ۱۱۰)، در اصطلاح دینی جهاد به معنای بخشش جان و هر آنچه متوقف بر آن است از مال در جنگ با مشرکان و متجاوزان به شیوه‌ای خاص، یا بخشش جان، مال و توان، در راه بالا بردن کلمه اسلام و بر پاداشتن شعائر ایمان. (باقری و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۴۱) جهاد در دیدگاه اسلام مفهومی گسترده است و نمی‌توان این اصطلاح را صرفاً در یک معنای بسته و محدود (نبرد نظامی با دشمنان) قرار داد، بلکه با نگرشی فراگیر و باز می‌توان این واژه را به همه اموری که به نحوی منجر به حصول سعادت دنیوی و اخروی می‌شود، در همه ابعاد زندگی اجتماعی و فردی تعمیم داد.

«تبیین» از ماده «بین» به دو معنای متضاد می‌آید: که گاه به معنای جدایی، و گاه به معنای اتصال

است. ولی به نظر می‌رسد که معنای اصلی به معنای جدایی و فراق است. متنها چون جدایی از چیزی چه بسا باعث پیوستن به امری دیگر می‌شود به لازمه آن نیز اطلاق شده است. به هر حال واژه «تبین» در بسیاری از آیات قرآن به معنای ظهور و انکشاف و وضوح آمده است؛ لذا «تبین» به چیزی گفته می‌شود که دلیل روشن و آشکاری است، خواه عقلی باشد یا محسوس (مکارم شیرازی، ۱۳۸۸: ج ۱: ۲۱۳). تبین در اصطلاح فرایندی عقلی - پژوهشی (معرفتی) است، که براساس دلیل و برهان و به شیوه‌ای منسجم و منطقی، به بررسی جنبه یا جنبه‌های گوناگون یک مسئله پرداخته و از پیدایش مسأله‌ی مجهول یا امر مبهم، به وجود می‌آید (جمشیدی، ۱۳۹۰: ۷۰).

تبین مجموعه‌ای از گزاره‌ها برای تقریر مجموعه‌ای از حقایق است، که علل یا پس زمینه مفهومی و پیامدهای آن حقایق را توصیف می‌نماید، و به روشن کردن، قابل فهم ساختن، روشنگری (آیت الله خامنه‌ای^(مدظله العالی)، ۱۳۹۵/۳/۳) بیان کردن واقعیت، (آیت الله خامنه‌ای^(مدظله العالی)، ۱۳۸۷/۲/۱۴) و نشان دادن حقیقت (آیت الله خامنه‌ای^(مدظله العالی)، ۱۳۸۲/۴/۷) می‌پردازد.

زمانی که اذهان عمومی دچار ابهام و تردید می‌شوند و شرایط فتنه‌انگیزی و تحریف رویدادها و واقعیت‌ها توسط دشمنان است. عرصه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی، تربیتی و... نیاز به تلاش و کوشش جدی در برابر دشمن و روشنگری دارد، در این زمان تبین به جهاد تبدیل می‌شود. «جهاد تبین» وظیفه‌ای است که هم جنبه‌ی الهی دارد، هم جنبه‌ی انسانی. بدین بیان که تبین، دستگیری از دل و ذهن انسان‌هایی است که دچار عدم علم، شک و جهالت‌اند (آیت الله خامنه‌ای^(مدظله العالی)، ۱۳۷۷/۲/۲).

بنابراین جهاد تبین عبارت است از آشکار سازی حقایق و باز نمودن گره‌های ذهنی (آیت الله خامنه‌ای^(مدظله العالی)، ۱۳۸۸/۰۶/۱۴) با بیانی منطقی، مستدل و دور از هیاهو و جنجال به گونه‌ای که به جان و دل بنشیند (آیت الله خامنه‌ای^(مدظله العالی)، ۱۴۰۰/۷/۵) جهاد تبین الگوی اعتدالی نگرش به مفهوم جهاد است، که دو الزام مهم علمی و عملی دارد. ابتدا باید خطر را دقیق و همه جانبه شناخت، و درک درستی از ابعاد حمله دشمن داشت. اینکه دشمن کجاها را هدف بمباران خود قرار داده است. ابزارها و شیوه‌های دشمن و اقتضائات و شرایط محیطی مخاطبان مورد آماج را فهمید. سپس باید روحیه جهادی در تبین معارف اسلامی و انقلابی و شبه افکنی‌ها و تحریفات دشمن داشت (باقری چوکامی، ۱۴۰۱: ۸۰).

قدرت نرم^۱

مفهوم قدرت نرم توسط جوزف نای (۱۹۸۹) وارد ادبیات علوم سیاسی و روابط بین الملل نمود، و به یکی از گفتمان‌های رسمی در سیاست‌گذاری و تحقیقات علمی تبدیل شد. نای معتقد است که جهان دارای سه لایه قدرت می‌باشد: قدرت نظامی، قدرت اقتصادی و قدرت نرم؛ که این سه لایه، تحت عنوان شطرنج سه وجهی قدرت نامیده می‌شوند. وی در تشریح اصطلاح قدرت نرم، کلید واژه جدیدی را تحت عنوان قدرت سخت معرفی می‌نماید، که در برگیرنده قدرت نظامی و اقتصادی است. قدرت سخت و نرم، هر دو وجوهی از توانایی دستیابی به خواسته‌ها از راه تاثیرگذاری بر رفتار دیگران هستند. در حالی که قدرت سخت در اعمال تهدید، اجبار، مجازات، پرداخت پول و تشویق تجلی می‌یابد؛ و قدرت نرم در جذابیت، اقناع‌گرایی و پذیرفتن نشان داده می‌شود (صادقی، ۱۴۰۱: ۲۱۴). این شیوه قدرت بر پایه تبدیل تمایلات به برون دادها شکل می‌گیرد و موضوع آن به جای اجبار، جذابیت است. در این شیوه قدرت بر پایه اقناع دیگران برای پیروی یا موافقت با هنجارها و نهادهایی است که رفتار خواسته شده را تولید می‌کنند (ابراهیمی، ۱۴۰۰: ۱۶). بنابراین قدرت نرم روی ذهنیت‌ها سرمایه‌گذاری می‌کند (موسوی زارع، ۱۳۹۹: ۴۵)، و در واقع چهره‌ای نرم افزارانه و جذاب دارد، که نتیجه اغواگری فرهنگی، سیاست خارجی موفق و کسب امور مطلوب در حوزه‌های مورد نظر است (روچی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۰۸).

به عبارتی جنگ نرم تلاشی عمدی برای تاثیرگذاری بر دولت‌ها، گروه‌ها و مردم کشورهای مختلف از طریق ابزارها و روش‌های تبلیغاتی، رسانه‌ای، سیاسی و روانی برای تغییر نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهاست (عسگر جعفری و همکاران، ۲۰۲۲: ۱۱۸). قدرت نرم توانایی تعیین اولویت‌هاست، به گونه‌ای که با دارایی‌های ناملموس مثل داشتن جذابیت‌های فرهنگی، شخصیتی و ارزش‌های نهادی و سیاسی مرتبط و هم سو باشد و یا سیاست‌های پذیرفتنی و دارای اعتبار را بوجود بیاورد (نوروزیان و گودرزی، ۱۴۰۰: ۱۴۱)؛ لذا جوزف نای قدرت نرم را در سه رکن: ۱- قدرت دیپلماسی، ۲- قدرت دانایی و ۳- قدرت رسانه‌ای خلاصه می‌کند (روچی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۰۸). وی معتقد است سه مهارت هوش هیجانی، ایجاد تصویری از آینده و مهارت‌های ارتباطی در اعمال قدرت نرم ضروری هستند (مایلی و مطیعی، ۱۳۹۵: ۱۹۲).

1. Soft Power

2. Joseph Nye

نخستین مهارت در قدرت نرم، هوش هیجانی است که به معنای توانایی کنترل احساسات و استفاده از آن‌ها در ارتباط با دیگران می‌باشد. دوم، ایجاد تصویری از آینده که دیگران را جذب نماید و سوم، مهارت‌های ارتباطی است که شامل مهارت‌های بیانی؛ همچنین توانایی استفاده از وسایل ارتباطی غیرکلامی می‌باشد (قیصری و امان کاه، ۱۴۰۰: ۲۳۲).

منابع قدرت نرم در عین اینکه منبع قدرت هستند، می‌توانند موضوع جذب دیگران یا مخاطبان واقع شوند. لذا ابعاد فراملی دارند، از این حیث، هر ظرفیت و توان بالقوه و قابل تحقیقی که می‌تواند دیگران را به گونه‌ای مجذوب سازد که خواست کشور دیگر را خواست خود بدانند، منبع قدرت نرم محسوب می‌شود (امجدیان و همکاران، ۱۴۰۰: ۲۵۴۴).

در یک تقسیم‌بندی کلی جوزف نای معتقد است که قدرت نرم با محوریت بازیگری دولت - ملت‌ها از سه منبع اصلی نشأت می‌گیرد:

۱- فرهنگ آن کشور (آن مکان‌هایی که برای دیگران دارای جذابیت است)؛

۲- ارزش‌های سیاسی (در مواردی که در داخل و خارج کشور مورد توجه می‌باشد)؛

۳- سیاست خارجی (در صورتی که مشروع و قانونی به نظر برسد) (صادقی، ۱۴۰۱: ۲۱۴).

لذا کاهش جذابیت‌های فرهنگی، ایجاد تضاد بین ارزش‌های سیاسی با روح حاکم بر رفتارهای سیاست خارجی، و زوال مشروعیت ارزش‌های سیاسی و فرهنگی کشور مورد نظر در صحنه بین‌المللی به ویژه از دید افکار عمومی و شخصیت‌های اثرگذار بین‌المللی از عوامل اصلی تضعیف و یا افول قدرت نرم می‌باشند.

جنگ نرم^۱

روی دیگر سکه قدرت نرم، جنگ نرم است. جنگ نرم در شرایطی به وجود می‌آید که قدرت نرمی وجود داشته باشد و دارندگان قدرت نرم از تاکتیک‌ها و فرصت‌های جنگ نرم استفاده کنند (فضایلی و زینی ملک آبادی، ۱۳۹۹: ۴۰).

جنگ نرم از جانب اعمال‌کننده قدرت نرم، تحمیل ارزش‌های فرهنگی است، ولی از جانب پذیرنده قدرت نرم، جنگ نرم تصویر می‌شود «وضعیتی که تهدید نرم به فعلیت می‌رسد و دو سیستم را درگیر تغییر یا حفظ نظام مستقر می‌سازد» (روحی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۰۸) در این شیوه از جنگ باورها، عقاید، ارزش‌ها، احساسات و شناخت و در نهایت رفتارهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و

^۱. Soft War

فرهنگی افراد و گروه‌ها در اردوگاه رقیب مورد هدف قرار می‌گیرند (کتابی، ۱۳۹۹: ۴۰).

جنگ نرم از طریق جنگ روانی، جنگ رسانه‌ای و جنگ مجازی برای ایجاد تصویر سازی و کنترل اذهان و افکار مردم در پی از پای درآوردن اندیشه و تفکر جامعه هدف است، تا حلقه‌های فکری و فرهنگی آن را سست نموده (جلال پور و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۳۳) و از طریق مجموعه تدابیر و اقدامات سیاسی و اجتماعی از پیش اندیشیده، بر نظریات، نگرش‌ها، انگیزش‌ها و ارزش‌های مخاطبان حکومت‌ها، دولت‌ها، گروه‌ها و مردم تأثیر گذاشته و در بلندمدت، موجب تغییر منش، رفتار و کنش فردی و اجتماعی آنان شوند (قائد علی، ۱۳۹۸: ۱۶۱)؛ بنابراین جنگ نرم جنگ ایده‌هاست، که جامعه هدف یا گروه هدف را نشانه گرفته و بدون درگیری نظامی و گشوده شدن آتش، رقیب را به انفعال یا شکست وا می‌دارد (پیرمحمدی باردئی و حسینی، ۱۴۰۰: ۱۴۸).

هدف نهایی در جنگ نرم همان هدف در جنگ سخت است، یعنی مهار و فروپاشی یک نظام سیاسی، لیکن ابزار و روش‌های این براندازی متفاوت می‌باشد. جنگ نرم برخلاف جنگ سخت، از ماهیت انتزاعی و ذهنی برخوردار است؛ و تشخیص به موقع آن دشوار است. در جنگ نرم کشف بازیگران، آرایش و گسترش دشمن مشکل بوده و کمتر موجب برانگیختن و عکس العمل می‌شود (آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، ۲۲/ ۰۲/ ۱۳۸۷)، و طی یک فرایند تدریجی، خزنده و آرام اعمال می‌شود (آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، ۲۱/ ۰۵/ ۱۳۷۱).

در جنگ نرم مهاجم با بکارگیری قدرت نرم در پی رسیدن به خواسته‌هایش از طریق جذب و متقاعد ساختن طرف مقابل است. در جنگ نرم دشمنان برای رسیدن به چنین وضعیتی چهار نوع تغییر را به صورت فرایندی دنبال می‌نمایند:

- ۱- ایجاد تغییر در باورها،
- ۲- ایجاد تغییر در افکار و اندیشه‌ها،
- ۳- ایجاد تغییر در رفتار
- ۴- و ایجاد تغییر در رفتار سیاسی (ملکی و حاتمی، ۱۴۰۰: ۸۰).

قدرت نرم دانشگاه

دانشگاه‌ها سهم جهانی در ارائه فن‌آوری‌های نوین علمی، موفقیت‌های علمی و تحقیقاتی دانشجویان و دانشمندان ملی در صحنه بین‌المللی دارند، که جملگی از مؤلفه‌های مهم در جذب افکار

و اذهان بین‌المللی و ایجاد قدرت نرم به شمار می‌رود. بنابراین دانشگاه در هر کشور و نظام سیاسی در زمره اصلی‌ترین سازمان‌های تولید کننده قدرت نرم محسوب می‌شوند. دانشگاه مبدأ تحولات در حوزه‌های فکری، علمی، سیاسی و اجتماعی می‌باشند، که با ارتقای شاخص‌های قدرت ملی کشور در بحث تولید علم و ایجاد کرسی روی نیازهای کشور و بی‌نیاز کردن کشور از بیگانه، هویت ملی را حفظ و تحکیم بخشند (افتخاری، ۱۳۹۱: ۱۹۱). دانشگاه در نظام جمهوری اسلامی ایران به دلیل مأموریت و رسالت آن در تربیت نیروی انسانی، نقش ممتاز و برجسته‌ای در مقابله با تهدیدات نرم دشمن دارد. دانشگاه با تربیت نخبگان و نیروهای بومی پیشرفته، ایفای نقش یک نهاد مدنی، ارتقای خودباوری دینی و ملی (اسگندری و رستم زاده، ۱۳۹۵: ۸۹) و فعال سازی اساتید و دانشجویان می‌توانند قدرت نرم را برای کشور تولید و دامنه قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران را افزایش دهد. در نتیجه ارتقای شاخص‌های قدرت نرم ایران و پرستیژ جمهوری اسلامی در جهان، پیشرفت، استقلال و آزادی کشور به عنوان مهمترین دستاورد انقلاب حفظ گردیده و موقعیت مردمی سیستم سیاسی کشور یعنی مردم سالاری دینی فقه محور ارتقاء و جایگاه آن در داخل و خارج تحکیم می‌یابد (نجفی و فداییان، ۱۳۹۳: ۹۴)؛ لذا دانشگاه به عنوان یک منبع رقابتی در قدرت نرم، مهمترین زیرساخت پیشرفت و توسعه‌ی کشور محسوب می‌گردد.

قدرت نرم دانشجویان

امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار با اساتید دانشگاه در مورخ ۱۳۸۸/۶/۸ برای خشتی کردن تهدیدهای دشمن دانشجویان و اساتید دانشگاه‌ها را به میدان فراخواندند و با تأکید بر رسالت دانشجویان با عنوان «افسران جوان جنگ نرم» و اساتید دانشگاه با عنوان «فرماندهان خودی جبهه نرم» مسئولیت آنان را یادآور شدند. ایشان به صراحت تأکید کردند دانشجویان، افسران جوان جبهه جنگ نرم هستند، افسرانی که باید در صحنه حضور داشته باشند، اوضاع را ببینند و در چارچوب عمل نمایند. در این میان اساتید دانشگاه به عنوان فرماندهان جبهه جنگ نرم می‌بایست در زمینه‌های مسائل اجتماعی، سیاسی و آن مسائلی که به چشم باز و بصیرت کافی احتیاج دارد، مسائل کلان را دیده، دشمن را درست شناسائی نموده، هدف‌های دشمن را کشف کرده، با آگاهی از نقشه‌های دشمن، طراحی کلان نموده و در این طراحی کلان، حرکت نمایند (آیت الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۳۸۸/۶/۸) افسران جنگ نرم (دانشجویان) باید بنا به ضرورت آتش به اختیار باشند (آیت الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)).

۱۳۹۶/۳/۱۷) و با هویت مطلوب جمهوری اسلامی بطور مصمم، هوشیار، پراگیزه، امیدوار، پرکار، دارای اندیشه، اندیشه‌ورز، شجاع و فداکار (آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، ۱۳۹۵/۲/۱) قاطع در برابر دست‌اندازی، تجاوز و خدشه‌دار کردن استقلال ملی (آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، ۱۳۹۴/۴/۱۲) با بصیرتی عمّارگونه و استقامتی مالک اشتروار (آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، ۱۳۹۲/۱۱/۲۲) وارد عرصه نبرد نرم شوند. در جنگ نرم، هدف آن است که در دل‌ها، در ذهن‌ها نفوذ نمایند و اراده افراد را عوض نمایند. در این شرایط جوانان به عنوان منبع قدرت نرم وارد میدان شده و ضمن شناخت و افزایش بصیرت خود، قدرت تحلیل عامه مردم را افزایش داده و دشمن را به آن‌ها بشناسانند.

پیشینه پژوهش

شرفی و رضایی ورمزیار (۱۴۰۱) در پژوهش خود با عنوان "پیشرفت‌های اجتماعی به عنوان ابزار قدرت نرم و چالش‌های آن در جمهوری اسلامی در اندیشه‌ی امام خمینی (ره)" به این نتایج دست یافتند که ارکان اندیشه اجتماعی امام خمینی (ره) عبارتند از: حکومت اسلامی، مردم، حکومت و دولت مردان که پیشرفت‌های اجتماعی بر اساس این ارکان عبارتند از: آزادی، وجود آزادی‌سازنده، آزادی انتخاب، آزادی انتقاد، آزادی احزاب، آزادی زنان، عدالت، عدم اختلاف و برادری، بیداری مردم، الگو داشتن، وحدت حوزه و دانشگاه، ولایت مطلقه فقیه و قانون‌گرایی است. در کنار این پیشرفت‌ها چالش‌های خودباختگی و عدم خودباوری، اخلاق اجتماعی، بستر چالش‌های اجتماعی، چالش‌های فرهنگی اجتماعی و چالش سبک زندگی مورد توجه قرار گرفته است.

ماهرویی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان "منابع قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در آموزش عالی مبتنی بر نقشه جامع علمی کشور" به این نتایج دست یافتند که ابعاد: آموزشی، مدیریت آموزش عالی، دانشجویی، پژوهشی، سیاسی، فرهنگی، فناوری، حل مسائل کشور و مشکل‌گشایی ابعاد اصلی منابع قدرت نرم در نظام آموزش عالی می‌باشند، که بستر لازم برای اجرای کامل نقشه جامع علمی کشور مهیا می‌سازد. همچنین موانع مختلفی برای استفاده از منابع قدرت نرم آموزش عالی وجود دارد. نقاط ضعف در ساختارهای مدیریتی و حکمرانی آموزش عالی، رویکرد سنتی و دیرینه تمرکزگرایی در امور اجرایی و قیمومیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پراکندگی سازمانی، جریان‌های سیاسی مرتبط با تغییر دولت‌ها و یا تغییر نمایندگان مجلس شورای اسلامی، تعدد مراکز فراقانونی که در آموزش عالی دخالت تصمیم‌گیری و وجود مسیرهای

موازی با عملکرد بعضاً داشته یا دارند از مهمترین مسائل ساختاری نظام آموزش عالی در سطح وزارت و یا فراوزارتی تلقی می شوند.

امیری و ایزدی طامه (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان " بررسی میزان پابندی دانشجویان به هویت ملی، اجتماعی، فرهنگی و اثرپذیری از جنگ نرم " به این نتایج دست یافتند که بین ابعاد هویت و اثرپذیری از جنگ نرم رابطه وجود دارد به طوری که رابطه منفی بین هویت فرهنگی، هویت اجتماعی و هویت ملی و ابعاد جنگ نرم دیده شد. همچنین بررسی روابط بین صفات شخصیتی و اثرپذیری جنگ نرم نشان دهنده وجود روابط منفی بین پنج عامل بزرگ شخصیت و ابعاد جنگ نرم بود. براساس یافته‌های پژوهش متغیرهای هویتی و نیز متغیرهای مرتبط با جهت‌گیری مذهبی در مقایسه با ابعاد شخصیتی نقش بیشتری در شناسایی و پیش‌بینی اثرپذیری از جنگ نرم نشان می‌دهند.

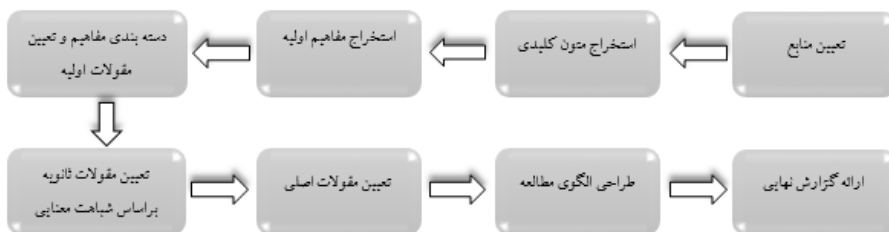
اسگندری و رستم زاده (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان " شناسایی و اولویت بندی مؤلفه‌های قدرت نرم در دانشگاه بر اساس مدل فازی VIKOR " به این نتایج دست یافتند که رعایت اخلاق حرفه ای در دانشگاه، تولید علم و دانش، هوش اخلاقی بالای اساتید، فرهنگ مقاومت و شهادت در دانشگاه، الگوسازی در دانشگاه بر اساس آموزه‌های دینی اساتید، خدامحوری، طرح کاروان راهیان نور دانشگاهی، بومی کردن علوم انسانی در دانشگاه، مرجعیت علمی در منطقه و جهان، موقعیت استراتژیک و ژئوپلیتیک، سابقه تمدنی، اهمیت به علم و داشتن منابع غنی اولیه مؤلفه‌های قدرت نرم در دانشگاه می باشند. از این میان مؤلفه رعایت اخلاق حرفه ای در دانشگاه نسبت به سایر مؤلفه‌های قدرت نرم در دانشگاه‌ها از اهمیت بیشتری برخوردار بوده و «طرح کاروان راهیان نور دانشگاهی» از اهمیت پایین تری برخوردار است.

با بررسی تحقیقات و مطالعات انجام شده مشخص گردید، که تحقیقات اندکی در خصوص دانشجویان در زمینه جنگ نرم صورت پذیرفته است. همچنین بررسی پیشینه تحقیقات نشان می‌دهد که تحقیقی پیرامون جهاد تبیین و رسالت دانشجویان انجام نگرفته است و یا پژوهشگر موفق به یافتن آن نشده است. لذا بررسی و پژوهش در راستای جهاد تبیین و رسالت دانشجویان در این عرصه، در راستا تأکیدات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در خصوص تبیین و روشنگری، پژوهشی نوین است. نتایج این پژوهش شاخص‌ها و مؤلفه‌های ارزشمندی را با بهره‌گیری از رهنمودهای امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در جهت شناخت رسالت و وظیفه دانشجویان در میدان جهاد تبیین ارائه می‌نماید، که می‌تواند نقشه راه دانشجویان در عرصه‌های مختلف جهاد تبیین باشد. لذا پژوهش حاضر ضمن بهره‌گیری از تحقیقات؛

درصد بررسی و شناسایی عوامل زمینه‌ای و شاخص‌ها و مؤلفه‌های رسالت‌های دانشجویان در جهاد تبیین می‌باشد.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش با توجه به ماهیت موضوع و هدف، پژوهشی اکتشافی می‌باشد، که در قالب پارادایم ترکیبی انجام شده است. طرح پژوهش توصیفی است، لذا پژوهشگر ضمن بهره‌گیری از روش‌های داده‌یابی و داده‌کاوی کیفی، ابتدا به جمع‌آوری داده‌ها و سپس به تحلیل داده‌ها می‌پردازد. در پاسخ به سؤال پژوهش، به دلیل آنکه امکان مصاحبه با امام خامنه‌ای (مدظله العالی) وجود نداشت، بیانات و سخنرانی‌های معظّم‌له پایه تحلیل قرار گرفت. لذا به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از روش اسنادی بهره گرفته شد. در این روش پژوهشگر تلاش می‌نماید تا با استفاده نظام‌مند و منظم از داده‌های اسنادی به کشف، استخراج، طبقه‌بندی و ارزیابی مطالب مرتبط با موضوع اقدام نماید (حسین آبادی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۹۰). نمونه‌گیری در این روش به شیوه «تعمدی» و «نظری» انجام (فلیک، ۱۴۰۱: ۳۵)، و منابع و متون مرتبط با موضوع مرور و داده‌های موجود با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کیفی و فن تقلیل داده (با عنوان اصل اساسی در روش تحلیل محتوای کیفی) استخراج و با توجه به تحلیل محتوای ساختار؛ مقوله‌ها، مضامین و مفاهیم کلیدی طبقه‌بندی (میرزایی، ۱۳۹۶، جلد ۲: ۱۱۲۴) می‌گردد، و پس از بررسی روایی و پایایی داده‌ها با استفاده از روش کمی، نهایتاً الگوی نهایی ارائه می‌شود. روند تحلیل داده‌های کیفی در این پژوهش، براساس رویکرد سیه و شانون و به روش استقرایی انجام شد. مراحل اجرایی پژوهش در شکل شماره ۱ ارائه شده است:

شکل شماره (۱): مراحل اجرایی الگوی رسالت‌های راهبردی دانشجویان در جهاد تبیین

اعتبارسنجی مطالعات کیفی، برای شفاف‌سازی، فهم و استنباط حالت‌ها است (معمایی و

همکاران، ۱۴۰۰: ۱۲). در این پژوهش جهت غنای بیشتر و بررسی دقیق تر اعتبار، از نظرات یک پنل تخصصی از افراد خبره (۱۵ نفر) به روش دلفی استفاده و توافق بین آن‌ها در مورد روند استخراج بخش‌های اصلی از طبقات ارزیابی و بررسی گردید. جهت کمی سازی میزان توافق اعضای پنل از دو شاخص روایی محتوا (CVI) و ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) برای ارزیابی روایی استفاده شد. این دو شاخص در واقع همگرایی صاحب نظران این حوزه را در مورد ضرورت داشتن و مرتبط بودن عوامل نهایی با طبقات مورد نظر در فرایند تحلیل محتوا مورد سنجش قرار می‌دهند. در این پژوهش مقدار محاسبه شده برای CVI برابر ۰/۵۱ و برای CVI برابر با ۰/۸۰ می‌باشد، که براساس جدول لاوشه این مقادیر مورد قبول است.

برای سنجش پایایی روش‌های گوناگونی معرفی شده است؛ که از آن جمله می‌توان آلفای کrippendorف، روش هولستی^۲، توافق درصدی^۳، کاپای کوهن^۴ و پای اسکات^۵ را نام برد (حسینقلی پور و همکاران: ۱۳۹۶: ۵۰۳). در پژوهش حاضر پایایی با استفاده از روش هولستی مورد ارزیابی قرار گرفت. بدین منظور متون در دو مرحله کدگذاری شدند، ابتدا مفاهیم و مقوله‌ها توسط خود پژوهشگر از متن بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) استخراج و کدگذاری شد. سپس با مراجعه به خبرگان مفاهیم و مقوله‌ها مجدداً با نظارت آن‌ها استخراج و کدگذاری گردید. سپس این دو مرحله با یکدیگر مقایسه و بر مبنای اجماع و توافق میان کدگذاران؛ ضریب پایایی با استفاده از روش هولستی و مطابق فرمول (۱) محاسبه گردید.

$$PAO = 2M / (N1 + N2) \text{ فرمول ۱}$$

M: تعداد موارد کدگذاری مشترک بین کدگذاران

N1: تعداد کلیه موارد کدگذاری شده قبل از اظهار نظر خبرگان

N2: تعداد کلیه موارد کدگذاری شده بعد از اظهار نظر کدگذاران

PAO: میزان توافق میان کدگذاران که بین صفر (عدم توافق) و یک (توافق کامل) متغیر است و

اگر از ۰/۷ بزرگتر باشد مطلوب می‌باشد (نوری و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۷). نتایج ارزیابی ضریب پایایی)

¹ Krippendorf's alpha

² Holstein's method

³ percentage agreement

⁴ Cohen's kappa

⁵ Scott's pie

بالای ۰/۸) در این پژوهش نشان می‌دهد؛ نتایج از قابلیت اعتماد بالایی برخوردار می‌باشد.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

به منظور پاسخگویی به سؤال پژوهش در خصوص «رسالت دانشجویان در جهاد تبیین» بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) به دلیل جامعیت دینی و علمی معظم له مبنای تحلیل قرار گرفت. ابتدا بیانات، فرامین و رهنمودهای امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در ارتباط با تبیین، جهاد و جهاد تبیین از ابتدای دوره زعامت ایشان ۱۳۳۸ تا ۱۴۰۱ با استفاده از سایت Khamenei.ir گردآوری شد. سپس متون مشابه و متونی که در راستای هدف و موضوع پژوهش نبودند، مورد پالایش قرار گرفتند. متون انتخاب شده بررسی و فیش برداری از آنها انجام پذیرفت که در نهایت ۹۸ فیش در خصوص تبیین، ۲۰۰ فیش در خصوص جهاد و ۱۴ فیش در خصوص جهاد تبیین بدست آمد. به منظور تحلیل محتوای، ابتدا مجموعه بیانات و سخنرانی‌های امام خامنه‌ای (مدظله العالی) به صورت سطر به سطر بررسی گردید، و در نهایت مفهوم پردازی (کدگذاری باز) و مقوله بندی (کدگذاری محوری) شد. در جدول ۱ نمونه ای از کدگذاری باز که شامل بررسی متون و استخراج مفاهیم می‌باشد، ارائه شده است.

جدول شماره (۱): نمونه‌ای از کد گذاری باز

کدها	مقوله‌های فرعی	مفاهیم اولیه	متن	منبع
Jse11	حرکت فکری	افکار درست راه افکار صحیح را متشر کنید،	می‌توانید افکار درست راه افکار صحیح را متشر کنید، پاسخ به	بیانات در پایان مراسم عزاداری اربعین حسینی ۱۴۰۰/۷/۵
Jse12	شبه زدایی	پاسخ دادن به اشکالات در این فضا	اشکالات راه، پاسخ به ابهام‌آفرینی‌ها را در این فضا با استفاده‌ی از این امکان متشر	
Jse13	ابهام زدایی از افکار عمومی	پاسخ دادن ابهام‌آفرینی‌ها	کنید و می‌توانید در این زمینه به معنای واقعی کلمه جهاد کنید	
Jse1	پایبندی به ارزش‌های اخلاقی	بایستی از شیوه‌ی اخلاقی در این کار پیروی کرد.	البته اصل قطعی در این باب این است که بایستی از شیوه‌ی اخلاقی در این کار پیروی کرد.	بیانات در پایان مراسم عزاداری اربعین حسینی ۱۴۰۰/۷/۵
Jse2	تحول در بخش‌های مدیریتی	در بخش‌های مدیریتی کشور تحول ایجاد نمایید	... یک حوزه‌ی مهم برای تحول، همین بخش‌های مدیریتی کشور است؛ یک بخش هم در مورد	بیانات در ارتباط تصویری با

کدها	مقوله‌های فرعی	مفاهیم اولیه	متن	منبع
Jse3	تحول در سبک زندگی	در مورد زندگی عمومی مردم تحول ایجاد نمایید	زندگی عمومی مردم است که در این زمینه‌ها هم به معنای واقعی کلمه در بعضی از بخش‌ها بایستی تحولی حرکت کرد.	نمایندگان تشکل‌های دانشجویی ۱۴۰۰/۲/۲۱
Jse20	تیین دستاوردهای انقلاب	بیان دستاوردهای عظیم و شگفت‌آور انقلاب	دستاوردهای انقلاب حقیقتاً دستاوردهای عظیم و شگفت‌آوری است. البته متأسفانه ما در تیین این دستاوردها کم کار کرده‌ایم.	بیانات در ارتباط تصویری با مردم آذربایجان شرقی ۱۳۹۹/۱۱/۲۹
Jse53	تحول در سبک زندگی	سبک زندگی اسلامی ایرانی را در اندیشه و عمل دنبال کنید؛	سبک زندگی اسلامی ایرانی را در اندیشه و عمل دنبال کنید؛ مسئله‌ی مهمی است. بنشینید رویش فکر کنید، مصداق‌هایش را مشخص کنید، بعد خودتان عمل کنید و این را به عنوان دستورالعمل [متشر کنید]؛	بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان ۱۳۹۵/۴/۱۲
Jse75	تیین آرمان‌های انقلاب	تیین کامل اهداف انقلاب با صراحت، با تیین کامل و با جرأت و جسارت	اهداف انقلاب را، باید با همان روش امام با صراحت، با تیین کامل و با جرأت و جسارت لازم دنبال کنیم	بیانات در دیدار اعضای ستاد برگزاری مراسم سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) ۱۳۸۴/۳/۱۰
Jse76	پیرو ولایت فقیه بودن	تیین اهداف انقلاب با همان روش امام		
Jse65	بصیرت افزایشی فردی	نخبگان باید بصیرت را نه فقط در خودشان، در دیگران به وجود بیاورند	بصیرت مهم است. نقش نخبگان و خواص هم این است که این بصیرت را نه فقط در خودشان، در دیگران به وجود بیاورند.....	بیانات در دیدار اعضای دفتر رهبری و سپاه حفاظت ولی امر ۱۳۸۸/۵/۵
Jse66	بصیرت افزایشی اجتماعی	بی‌بصیرتی را با خواندن آثار خوب، با تأمل، با گفتگو با انسان‌های مورد اعتماد و پخته، از	این بی‌بصیرتی را بخصوص شما جوان‌ها با خواندن آثار خوب، با تأمل، با گفتگو با انسان‌های مورد اعتماد و پخته، نه گفتگوی	
Jse62	بصیرت افزایشی فردی	بی‌بصیرتی را با خواندن آثار خوب، با تأمل، با گفتگو با انسان‌های مورد اعتماد و پخته، از	این بی‌بصیرتی را بخصوص شما جوان‌ها با خواندن آثار خوب، با تأمل، با گفتگو با انسان‌های مورد اعتماد و پخته، نه گفتگوی	

منبع	متن	مفاهیم اولیه	مقوله‌های فرعی	کدها
	تقلیدی - که هر چه گفت، شما قبول کنید. نه، این را من نمی‌خواهم - از بین ببرید.	بین ببرید.		
بیانات در دیدار اساتادان و دانشجویان کردستان ۱۳۸۸/۲/۲۷	ما امروز هرچه راجع به آینده بگوئیم، در حقیقت نگاه کردن و گفتن و اشاره کردن به برهه‌ای از زمان است که آن برهه متعلق به شماست؛ وجود واقعی شما در آن برهه تعیین کننده و کارگشاست.	نگاه کردن و گفتن و اشاره کردن به آینده	نگاه به آینده	Jse94

پس از استخراج مفاهیم و مقوله‌های فرعی و کد گذاری آن‌ها، براساس تفاوت‌ها و شباهت‌های معنایی آن‌ها مقولات فرعی دسته بندی شده و برچسب‌های مناسب که معرف مقوله‌های اصلی باشند، انتخاب شدند (جدول ۲ و ۳). مقولات و مفاهیم استخراج شده در دو دسته عوامل زمینه ای (۴ مقوله) و شاخص‌های رسالت دانشجویان (۵ مقوله) دسته‌بندی شدند.

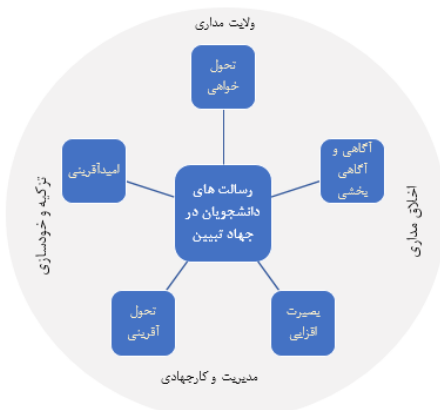
جدول شماره (۲): عوامل زمینه‌ای مورد نیاز رسالت‌های دانشجویان در جهاد تبیین

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مقوله اصلی	مقوله فرعی
ولایت مداری	الگو پذیری از معارف حسینی	خودسازی	تجهیز به عقلانیت
	پیرو اهل بیت (ع)		تجهیز به فکر و اندیشه
	پیرو ولایت فقیه بودن		تجهیز به سلاح معنویت
مدیریت و کار جهادی	خسته نشدن	اخلاق مداری	پایبندی به ارزش‌های اخلاقی
	عبور از موانع		گسترش عواطف انسانی
	ایستادگی		اجتناب از بی صبری
	کار شبانه روزی		
	نیت الهی داشتن		

جدول شماره (۳): مؤلفه‌های رسالت‌های دانشجویان در جهاد تبیین

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مقوله اصلی	مقوله فرعی
امید آفرینی	افشای سیاه نمایی‌ها	تحول آفرینی	تبیین آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب
	تبیین دستاوردها		تحول در حوزه علم
	نگاه به آینده		تحول در حوزه اقتصاد
	استفاده از ظرفیت‌ها		تحول در حکمرانی و بخش‌های مدیریتی
	جهت‌گیری به سمت تمدن اسلامی		تحول در حوزه اجتماعی
آگاهی و آگاهی بخشی	حرکت فکری	تحول خواهی	تحول در حوزه فکر و اندیشه
	ارتقا قدرت تحلیل‌گری فردی و اجتماعی		تحول در حوزه سبک زندگی
	ابهام زدایی از افکار عمومی		تحول در حوزه فرهنگ
	تبیین درست حقایق		تبیین جهت و حرکت تحول
	معرفی درست صحنه مبارزه		تبیین حوزه و عرصه تحول
بصیرت افزایی	ارتقاء سطح علمی	تبیین منطقی تحول	تحول در نوع مطالبات مردم
	بصیرت افزایی فردی		تبیین منطقی تحول
	بصیرت افزایی اجتماعی		بیان هدف از تحول
	شاخص معین کردن		

پس از دسته‌بندی نهایی و تعیین مقوله‌های اصلی، اعتبار داده‌ها بر اساس پنل خبرگان و شاخص روایی محتوا (CVI) و ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) و پایایی داده‌ها با بکارگیری ضریب هولستی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. نهایتاً پس از بررسی مدل رسالت‌های دانشجویان در جهاد تبیین مبتنی بر منظومه فکری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به شرح شکل ۱ تدوین و طراحی گردید.

شکل شماره (۲): مدل مفهومی پژوهش

نتیجه گیری

در مواجهه با میدان مبارزه بیش از هر چیز باید عرصه و قواعد مقابله را شناخت، جنگ نرم نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشد. جنگ نرم با مدیریت افکار عمومی و تسلط بر قلب نخبگان و توده‌ها به دنبال سلطه سرزمینی است. در این فرآیند، دشمن مستقیماً درگیر اشغال سرزمین یا تخریب تأسیسات و نقاط حساس یک کشور نمی‌شود، بلکه بر اهداف غیرمادی یعنی نابودی افکار و عقاید مردم و تسخیر سنگرهای معنوی به ویژه ایمان و معرفت آن‌ها متمرکز می‌شود. بر این اساس، فرماندهان و افسران جنگ نرم که به مثابه قدرت نرم می‌بایست مشروعیت زایی، اعتمادزایی و اعتبارزایی را در اولویت برنامه‌های خود برای مقابله با تهاجم نرم دشمن قرار دهند، و با شناخت دشمن و نقشه‌های آنان، تبیین و روشنگری، تسریع حرکت علمی، پیشرفت و زنده نگه داشتن آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب، گام‌های مؤثر و مفیدی را در مقابله با جنگ نرم برداشته و ریشه تهدیدات نرم در کشور را بخشکانند.

امام خامنه‌ای (مدظله العالی) توجه ویژه و باور عمیقی به نقش اساتید و دانشجویان در سرنوشت کشور و جنگ نرم دارند. این اعتماد، باور و امید رهبر انقلاب، در شرایط کنونی که معظم له نهضت و جهاد تبیین را ابلاغ نموده و بر ضرورت آن تأکید دارند، طبیعتاً مسئولیت‌های ویژه‌ای را متوجه این قدرت نرم می‌سازد. از این رو در این پژوهش رسالت دانشجویان در جهاد تبیین برپایه بیانات و سخنرانی‌های امام خامنه‌ای (مدظله العالی) مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس آن دسته از بیانات معظم له که در ارتباط با موضوع انتخاب و با روش تحلیل محتوای کیفی تجزیه و تحلیل شدند، و بعد از تأیید روایی و پایایی داده‌ها، مدل نهایی پژوهش طراحی گردید. مدل پژوهش متشکل از یک بستر و زمینه و هسته مرکزی است. بستر و زمینه در این مدل پیش نیازها و الزامات مورد نیاز انجام موفقیت آمیز رسالت دانشجویان در جهاد تبیین را معرفی می‌نماید. مبتنی بر بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، در چند دهه اخیر اهتمام و تمرکز دشمن بر عملیات فریب و تحریف واقعیت هاست. در این شرایط روشنگری و بیان منطقی و درست واقعیت‌ها یا به عبارتی حرکت تبیین، خشی کننده اقدامات و توطئه‌های دشمن می‌باشد. لذا در منظومه فکری امام خامنه‌ای (مدظله العالی) جهاد تبیین مهمترین عرصه جهاد در شرایط کنونی است، که باید متناسب با صحنه مبارزه و مواجهه، موضع‌گیری درست نمود. امام خامنه‌ای (مدظله العالی) معتقدند که ورود به عرصه تبیین نیازمند زمینه‌ها و الزاماتی است و دانشجویان جهادگر این عرصه حیاتی باید به عقلانیت، فکر و اندیشه و معنویت تجهیز شده و مجهز به میدان

مبارزه وارد شوند، در غیر این صورت حرکت تبیین ابر باقی خواهد ماند. در این پژوهش الزامات در ۴ مقوله مدیریت و کار جهادی، اخلاق مداری، ولایت مداری و تزکیه و خودسازی احصاء و شناسایی شدند.

قسمت اصلی و هسته مرکزی مدل پژوهش معرف رسالت دانشجویان در جهاد تبیین می‌باشد، که در ۵ مقوله بصیرت افزایی، تحول خواهی، امید آفرینی، تحول آفرینی و آگاهی و آگاهی بخشی شناسایی و دسته بندی گردیدند.

دانشجویان بازوی توانای کشور و مرکز تبلور اندیشه‌ها از برترین امیدهای کشور هستند که امام خامنه‌ای (مدظله العالی) از آن‌ها به عنوان افسران جبهه جنگ نرم یاد می‌نمایند. این منابع قدرت عرصه جنگ نرم نقش راهبردی را در سرنوشت و غایت یک کشور دارند. لذا همانگونه که امام خامنه‌ای می‌فرماید انتظار می‌رود که احساس مسئولیت انسانی، ملی، دینی، اجتماعی و بین‌المللی نمایند و در این برهه زمانی که دشمن به دنبال غبار آلود نمودن فضای جامعه و تحریف واقعیت‌ها می‌باشد، مجهز به عقلانیت، معنویت، آگاهی، بصیرت و وارد میدان جهاد تبیین شوند. مبتنی بر یافته‌های پژوهش پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

- شبکه‌سازی دانشجویان در قالب کانون‌های فرهنگی مقاومت نرم.
 - عمق بخشی به قدرت تحلیل گری اساتید و دانشجویان در عرصه‌های مختلف.
 - برنامه ریزی راهبردی در جهت الگو سازی و ارائه الگوهای ارزشی و تلاش در جهت گفتمان سازی تبیین.

- بصیرت افزایی نسبت به ابعاد مختلف جنگ نرم برای اساتید و دانشجویان

منابع

- ابراهیمی، هادی (۱۴۰۰). کالبدشکافی نقش قدرت نرم و دیپلماسی رسانه‌ای در تامین امنیت ملی ج.ا.ایران: مطالعه موردی بیداری اسلامی، مطالعات قدرت نرم، ۱۱(۲۶)، ۷-۲۷.
- آزادی، افشین، ترابی، محمد و حیدرپور، ماشاءالله (۱۳۹۹). جمهوری اسلامی ایران و فضای مجازی؛ راهکارهایی برای حل چالش‌ها، مطالعات دفاع مقدس، ۶(۳)، ۱۴۷-۱۷۸.
- اسکندری، محمدرضا؛ رستم زاده، رضا (۱۳۹۵). شناسایی و اولویت بندی مؤلفه‌های قدرت نرم در دانشگاه بر اساس مدل فازی VIKOR، مطالعات قدرت نرم، ۶(۱۵)، ۸۲-۱۱۲.
- افتخاری، اصغر (۱۳۹۱). دیپلماسی نوین: رویکرد ایرانی، چاپ اول، تهران: امام صادق (ع).
- امیری، سهراب؛ ایزدی طامه، احمد (۱۳۹۷). میزان پابندی دانشجویان به هویت ملی، اجتماعی، فرهنگی و اثرپذیری از جنگ نرم، ابن سینا، ۲۰(۳)، ۶۸-۷۲.
- باقری چوکامی، سیامک (۱۴۰۱). جهاد تبیین در شرایط تهاجم ترکیبی دشمن، چاپ اول، قم: زمزم هدایت.
- پیرمحمدی باردثی، عبدالله؛ حسینی، سیدمحمدحامد (۱۴۰۰). مقدمه ای بر ویژگی‌ها و اهداف جنگ نرم و راهبردهای مدیریت بحران در آن، مدیریت بحران و وضعیت‌های اضطراری، ۱۳(۳)، ۱۴۵-۱۶۷.
- جلال پور، شهره؛ پای رقد، کیانوش؛ فلاح، محمد (۱۳۹۵). واکاوی سازوکارها و اهداف جنگ نرم، مطالعات قدرت نرم، ۶(۱۴)، ۱۲۹-۱۵۱.
- جمشیدی، محمدحسین (۱۳۹۰). مبانی و روش‌شناسی تبیین (با تأکید بر اندیشه سیاسی)، چاپ دوم، تهران: دانشگاه امام صادق.
- حایک، مریم (۱۳۹۹). راهکارهای رسانه‌ای باورپذیری کارآمدی انقلاب اسلامی ایران، پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۹(۱)، ۱۵۱-۱۷۶.
- حسین آبادی، باقر؛ شایگان، فریبا؛ قزوینه، مجید؛ کرمی، احمد (۱۴۰۰). واکاوی مبارزه با فساد اقتصادی از دیدگاه امام خامنه‌ای (با تأکید بر بیانیه ی گام دوم انقلاب)، کارگاه، ۱۵(۵۶)، ۱۸۵-۲۱۴.
- حیدری، نصرت اله؛ صدیق بطحائی، میرابراهیم (۱۳۸۹). رسالت دانشجو در عرصه جنگ نرم با تأکید بر سخنان امام خامنه‌ای، همایش رسالت دانشگاهیان در مقابل جنگ نرم.
- خلف زاده، رشید؛ خوزین، حسن و شریفی، منوچهر (۱۴۰۰). راه‌های مقابله با نفوذ فرهنگی دشمن از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، مطالعات دفاع مقدس، ۷(۱)، ۱۵۹-۱۸۱.

- راغب اصفهانی، حسین بن محمد (۱۳۹۶). فرهنگ قرآنی راغب (المفردات فی غریب القرآن راغب اصفهانی)، مترجم: جهانگیر ولدبیگی، چاپ دوم، تهران: آراس.
- روحی، مهدی؛ فیروزکوهی، مهدی؛ حسینی، حسین (۱۴۰۰). الگوی کاربست قدرت نرم در نفوذ فکری- فرهنگی غرب بر جریان روشنفکری دینی و نسبت آن با امنیت نرم ج.ا.ا، مطالعات قدرت نرم، ۱۱(۲۷)، ۱۰۳-۱۳۲.
- ریاضی، وحید و سام دلبری، کاظم (۱۴۰۰). جامعه‌شناسی سیاسی؛ عوامل فردی، روان‌شناختی شکل‌گیری نگرش سیاسی در انقلاب اسلامی، جامعه‌شناسی سیاسی انقلاب اسلامی، ۲(۴)، ۱۰۵-۱۲۲.
- سبحانی فر، علی (۱۴۰۰). ارائه الگو دفاع نرم سیاسی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر گفتمان امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، مطالعات دفاع مقدس، ۷(۳)، ۶۹-۸۹.
- شرفی، محمود؛ رضائی ورمزیار، فروزان (۱۴۰۱). پیشرفت‌های اجتماعی به عنوان ابزار قدرت نرم و چالش‌های آن در جمهوری اسلامی در اندیشه‌ی امام خمینی (ره)، مطالعات قدرت نرم، ۱۲(۲۸)، ۱۸۳-۲۰۷.
- صادقی، علی (۱۴۰۱). واکوی ابعاد و مولفه‌های قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در اسناد بالادستی، مطالعات قدرت نرم، ۱۲(۲۸)، ۲۰۹-۲۳۴.
- ضابط پور کاری، غلامرضا (۱۴۰۰). باز شناسی اصل «نه شرقی و نه غربی» با تاکید بر دیدگاه امام خمینی (ره)، جامعه‌شناسی سیاسی انقلاب اسلامی، ۲(۳)، ۱۲۷-۱۴۶.
- فضایلی، سید ابوالقاسم؛ زینی ملک آبادی، هادی (۱۳۹۹). تبیین جایگاه و نقش دعا در جنگ نرم با رویکرد معناشناسی واژه دعاء در قرآن کریم، مطالعات قدرت نرم، ۱۰(۲۳)، ۲۴۵-۲۷۶.
- فلیک، اووه (۱۴۰۱). درآمدی بر تحقیق کیفی. مترجم: هادی جلیلی، چاپ یازدهم، تهران: نشر نی.
- قیصری، نوراله؛ امان کاه، سعید (۱۴۰۰). فناوری‌های اطلاعاتی و بسط ظرفیت‌های حکمرانی دولت‌های مدرن مبتنی بر اقتناع و قدرت نرم، مطالعات قدرت نرم، ۱۱(۲۵)، ۲۲۹-۲۵۲.
- کتابی، امیرعلی (۱۳۹۹). راهبردهای افزایش قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در مقابله با جنگ علمی دشمنان، مطالعات قدرت نرم، ۱۰(۲۳)، ۳۵-۶۴.
- ماهرویی، ابوالحسن؛ محمودی، امیرحسین؛ افتخاری، اصغر؛ محمودی، مهدی (۱۳۹۹). شناسایی و بررسی ابعاد منابع قدرت نرم نظام در آموزش عالی مبتنی بر نقشه جامع علمی کشور، پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی، ۲۷(۱۰۳)، ۱۹۵-۲۱۸.

مایلی، محمدرضا؛ مطیعی، مریم (۱۳۹۵). قدرت نرم در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، مطالعات روابط بین الملل، ۹(۳۵)، ۱۹۰-۲۰۷.

محمدی منفرد، حسن؛ عزیزی مهماندوست، مهدی؛ موحدی صفت، محمد رضا و انتظاری، حسن (۱۴۰۰). الگوی راهبردی جلوگیری از امنیتی شدن پدیده های متأثر از فضای سایبر، مطالعات دفاع مقدس، ۷(۳)، ۲۰۹-۲۲۸.

مکارم شیرازی، ناصر (۱۳۸۸). پیام قرآن، جلد ۱، چاپ نهم، تهران: دارالکتب الاسلامیه.

موسوی زارع، سیدجواد؛ زرقانی، سیدهادی؛ امیرفخریان، مصطفی (۱۴۰۱). بررسی و تحلیل جایگاه توانمندی نظامی در قدرت نرم کشورها، بین‌المللی ژئوپلتیک، ۱۸(۶۵)، ۴۴-۷۱.

موسوی، سید محمدرضا و تقی لو، علی (۱۴۰۰). تاثیر هویت ملی چندپاره ایران بر توسعه سیاسی کشور، جامعه شناسی سیاسی انقلاب اسلامی، ۲(۳)، ۸۱-۱۰۰.

موسوی، سید محمدرضا؛ ابطحی، سیدمصطفی؛ مطلبی، مسعود و بیات، بهرام (۱۳۹۹). چندپارگی فرهنگی و توسعه سیاسی ایران معاصر، پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۹(۲)، ۱۵۵-۱۷۴.

موسوی‌نیا، سید مهدی و جمال‌زاده، ناصر (۱۳۹۹). گفتمان انقلابی گری در اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای، پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۹(۱)، ۱۷۷-۱۹۹.

میرزایی، جلیل (۱۳۹۶). کیفی پژوهی: پژوهش، پژوهشگری و پژوهش نامه نویسی، جلد ۲، چاپ دوم، تهران: فورژان.

نجفی، محمدرضا؛ فدائیان، علیرضا (۱۳۹۳). نقش بسیج اساتید دانشگاه مازندران در مقابله با جنگ نرم، مدیریت و پژوهش‌های دفاعی، ۱۴(۷۹)، ۱۲۷-۱۵۴.

نوری، فریده؛ یارمحمدیان، محمدحسین؛ نادى، محمدعلی (۱۳۹۸). بررسی نقش مؤلفه‌های شایستگی مرتبط با فناوری در برنامه درسی. پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۱۶(۳۶)، ۴۹-۶۵.

Asghar Jafari, Ali. Moradi Mokhles, Hossein. Ashtari, Hassan. Mahdnejad, Hafiz.(2022). Evaluating the Amount of Consensus and Prioritizing the Components of the Soft War Officers Role in Advancing the Goals of the Revolution's Second Phase. Journal of Contemporary Research on Islamic Revolution, 4(11), 115-134.